

VN/35084/2025

Lausunto alueellisen matkailijaveron toteuttamisesta

Yleisiä näkemyksiä matkailijaverosta

Voit esittää tässä näkemyksiä matkailijaveron tarpeesta ja sen tavoitteita yleisellä tasolla.

Miten suhtaudut alueellisen matkailijaveron käyttöönottoon? Jos kunnilla olisi mahdollisuus ottaa käyttöön alueellinen matkailijavero, näkisitkö veron ajankohtaisena ja edistettävänä toimenpiteenä?

Matkailijaveron käyttöönotto on selvittämisen ja kokeilemisen arvoinen asia.

Vero tarvitsee kuitenkin tuekseen Norjan mallin kaltaisen suunnitelman varojen käytöstä, jolla varmistetaan, että rahat käytetään nimenomaan matkailun aiheuttamien kustannusten ja haittojen kattamiseen sekä matkailuelinkeinon kehittämiseen. Ilman sitä ei veroa kannata toteuttaa.

Mitä hyötyjä ja haittoja tällaisesta verosta olisi? Entä mitä mahdollisia ongelmia matkailijaveroon voisi liittyä?

Matkailu tuo mukanaan lieveilmiöitä, kuten kustannuksia, jotka jäävät kuntalaisten maksettavaksi. Matkailijat käyttävät kunnan infrastruktuuria, mutta eivät maksa siitä kunnallisveroa. Parhaimmillaan maksu voi ylläpitää matkailuelinkeinon legitimizeettiiä, jos matkailijaveron koetaan kompensoivan matkailusta syntyviä haittoja.

Etenkin, jos veroon sisällytetään Norjan mallin mukainen edellytys suunnitelmasta, jossa eritellään verosta saatujen varojen käyttöä, vero voi toimia kannustimena kehittää matkailuelinkeinon toimintaedellytyksiä kunnissa.

Samalla on kuitenkin huomioitava, että matkailuelinkeinon verotus on jo nyt varsin korkealla tasolla, etenkin kun matkailu- ja ravintolapalveluiden arvonlisäveroa korotettiin vuoden 2025 alusta 10 prosentista 14 prosenttiin. Huonosti toteutettu vero olisi vain lisärasite elinkeinoille.

Olenaisinta onnistumisen kannalta on se, että vero kohtelee kaikkea majoitustoimintaa tasaveroisesti. Tämä tarkoittaa sitä, että myös lyhyt vuokrauksen tulee olla aidosti veron piirissä ja valmistelussa olevan lyhyt vuokrauslain mukainen lyhyt vuokraajien kirjanpito matkailuvuorokausista on tosiasiallisesti valvottavissa.

Miten suhtaudut veron kokeiluluonteiseen? Miten ja millä tavoin kokeilu olisi toteutettavissa? Mitä veron kokeilulla haluttaisiin saavuttaa?

Kokeilu antaa tietoa siitä, miten vero vaikuttaa yrityksiin, kuluttajiin ja kuntiin. PAM kannattaa kokeilua, mikäli siihen sisällytetään Norjan mallin mukainen velvollisuus suunnitelmasta varojen käytölle.

Veron tavoite ja suuruus

Veron tavoite ohjaa veromallin ja verotasojen valintaa. Matkailijaveron on muun muassa liitettävä kestävä matkailun edistämiseen, joka on Suomen matkailustrategian mukaan yksi Suomen matkailun kehittämistavoitteista. Matkailijaveron määräytyy tyypillisesti matkustajakohtaisesti kiinteän euromäärän perusteella per yö tai prosenttiosuutena yöpymisen hinnasta.

Minkälaisia tavoitteita matkailijaverolla olisi? Miksi matkailijaveron otettaisiin käyttöön kunnassa ja mitä sillä haluttaisiin saavuttaa?

Veron tavoitteina olisi rahoittaa matkailun aiheuttamia yhteisiä kustannuksia, lisätä matkailun sosiaalista hyväksyvyyttä ja ohjata matkailua kestävämpään suuntaan.

Kun veroon lisättäisiin Norjan mallin mukainen velvollisuus suunnitelmasta varojen käytölle, vero toimii myös instrumenttina kehittää matkailuelinkeinoa ja sen edellytyksiä.

Mitä kestävä matkailun tavoitteella tarkoitetaan ja miten matkailijaverolla edistettäisiin tätä tavoitetta?

Kestävä matkailu tarkoittaa sellaista matkailua, jossa otetaan huomioon taloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja ympäristöön liittyvät vaikutukset sekä nykyhetkessä että tulevaisuudessa. Sen tavoitteena on varmistaa, että matkailijoiden, matkailuyritysten, kohteiden, ympäristön ja paikallisten asukkaiden tarpeet täyttyvät sekä nyt että myöhemmin.

Matkailijaverolla edistettäisiin ennen kaikkea matkailun sosiaalista hyväksyttävyyttä ja paikallisten asukkaiden tarpeiden huomiointia.

Minkä suuruinen matkailijaveron olisi perusteltu?

Veron on oltava kohtuullinen. Norjassa sen suuruus on 3 %, joten ainakaan tätä suurempi sen ei kilpailullisista syistä kannata olla.

Maksu voisi olla myös euromääräinen. Tällöin se kohdistuisi erityisesti suurta sosiaalista haittaa aiheuttavaan lyhyt vuokraukseen eikä niinkään korkean arvonlisän majoituspalveluihin.

Veron soveltamisala

Veromallin osalta tulee ratkaistavaksi, minkä tyyppisiä yöpymisiä se koskisi. Tunnistettuja erilaisia majoitusmuotoja ovat esimerkiksi hotellit, aamiaismajoitukset, alustapalvelujen kautta tapahtuva lyhyt vuokraus (AirBnB, Booking, muut alustat) muut yksityisten majoittajien suorailmoitukset, leirintäalueet, vierasvenesatamat ja risteilyalukset. Lähtökohtaisesti yöpymisiin kohdistuva matkailijaveron koskisi sekä ulkomaisia että kotimaisten matkustajia yhdenvertaisesti.

Mihin majoitusmuotoihin veron tulisi kohdistua? Entä mihin sen ei tulisi kohdistua?

Olennaista on, että perinteisen yöpymisen ohella vero kohdentuu myös lyhytvuokraukseen. Tämä tarkoittaa myös sitä, että lyhytvuokrauksen matkailuvuorokausia voidaan aidosti seurata ja valvoa. Myös risteilyjen sisällyttäminen veron piiriin olisi suotavaa.

Veron alueellinen soveltaminen

Veron suuruuden perusteista, verovelvollisuudesta ja oikeusturvasta on säädettävä lailla. Veron käyttöönotto voidaan kuitenkin jättää tietyn kunnan harkintavaltaan. Tällöin kansallinen lainsäädäntö toimii puitelainsäädäntönä, jossa asetetaan reunaehdot kunnissa sovellettaville matkailijaveroille. Valmistelun kuluessa arvioidaan, minkälaisia valinnanmahdollisuuksia verolainsäädännössä on mahdollista jättää kuntien harkittavaksi.

Tulisiko vero olla mahdollista ottaa käyttöön alueellisesti yksittäisissä kunnissa?

Veron käyttöönotto voisi olla kuntakohtaista.

Tulisiko veroa olla mahdollista soveltaa vain osaan kunnan alueista (esimerkiksi vain keskusta-alueella)?

Tämä voisi olla kunnan harkintavallan piirissä.

Tulisiko veroa olla mahdollista soveltaa vain osan aikaa vuodesta kuten sesonkiaikoina?

Kyllä.

Missä määrin kunnille tulisi jättää mahdollisuuksia valita veron soveltamiseen liittyviä yksityiskohtia? Esimerkiksi alueellinen soveltuminen, erityyppisiin majoituksiin kohdistuminen, ajallinen soveltuminen ja eri verotasot.

Kunnilla tulisi olla mahdollisuus esimerkiksi verottaa lyhytvuokrausta tiukemmin, mikäli sen katsotaan aiheuttavan kohtuutonta haittaa.

Verotuotto

Veron tuotot voitaisiin lähtökohtaisesti tilittää veroa soveltavalle kunnalle. Suomessa verotulot ovat yleiskatteellisia ja niiden kohdistaminen tiettyihin kohteisiin ei ole yleensä ollut mahdollista. Tämä tarkoittaisi sitä, että lainsäädännössä verolle ei voitaisi osoittaa tiettyjä käyttötarkoituksia. Kunnat voivat kuitenkin itse talousarviomenettelyssään kohdentaa verotuloja vastaavat määrät haluamiinsa kohteisiin.

Voit esittää tässä näkemyksiä verotulojen käytöstä ja kohdistamisesta kunnille.

PAM esittää, että matkailijaveroon otetaan Norjan mallin mukainen suunnitelma varojen käytöstä. Näin varmistetaan, ettei kyseessä ole vain uusi vero vaan aito yritys vastata matkailun ja turismin mahdollisesti mukanaan tuomiin sosiaalisiin haasteisiin.

Norjassa laissa on erikseen määritelty, että lain tarkoituksena on edistää matkailuun liittyvien julkishyödykkeiden rahoitusta matkailuveron muodossa perittävällä maksulla alueilla, joilla matkailu aiheuttaa erityisen suurta kuormitusta. Matkailuun liittyviä julkishyödykkeitä, joita voidaan rahoittaa, ovat palvelut, luonto, kulttuuriympäristöt, infrastruktuuri, rakennukset sekä muut tekijät, joiden käyttö tai tarve kasvaa olennaisesti kävijämäärän kasvaessa. Suomessa olisi myös harkittava, että laissa määritellään matkailijaveron käyttötarkoitus.

Norjassa kunnan on laadittava suunnitelma matkailijaverosta saatavien tulojen käytöstä. Suunnitelmassa on kuvattava kunnan matkailuelinkeino ja suureen kävijämäärään liittyvät haasteet. Lisäksi kunnan on arvioitava mahdollisuutta tehdä yhteistyötä muiden kuntien kanssa tulojen käyttämiseksi matkailukohteen kehittämiseen. Suunnitelmassa on eriteltävä, miksi maksun käyttöönotto ja tulojen käyttö ovat perusteltuja. Ministeriön on hyväksyttävä suunnitelma ennen maksun käyttöönottoa.

Norjassa kunnan on huomioitava, että elinkeinoelämä saa antaa lausunnon suunnitelmasta. Olisi perusteltua, että Suomen mallissa lausunto pyydetään sekä työnantaja- että työntekijäpuolelta.

Suunnitelmavelvollisuudella edistetään matkailuelinkeinon toimintaedellytysten kehittämistä, matkailun sosiaalista hyväksyttävyyttä ja varmistetaan, että rahat käytetään nimenomaan matkailun aiheuttamien kustannusten kattamiseen.

Verovelvolliset, verotusmenettely ja veronkanto

Matkailijaveroissa verovelvollisia ovat usein majoituspalveluja tarjoavat toimijat, jotka tilittävät veron läpikulkueränä joko valtiolle tai kunnalle. Nykyisistä verotusratkaisuista mallia voitaisiin esimerkiksi hakea oma-aloitteisista veroista, kuten arvonalisäverosta tai valmisteveroista.

Voit esittää tässä näkemyksiä verovelvollisuudesta, verotusmenettelystä ja veron keräämisen toteutuksesta.

Ei lausuttavaa.

Alueellisen matkailijaveron taloudelliset vaikutukset

Ensimmäisessä työvaiheessa pyritään tunnistamaan, minkälaisia alustavia vaikutuksia matkailijaverolla olisi niin valtakunnallisesti kuin alueellisesti. Tästä taustaa varten voit esittää tässä näkemyksiä ja taustatietoja matkailun merkityksestä Suomelle. Voit kuvata sanallisesti ja numeraalisesti esimerkiksi yöpymisen määriä tai matkailun tuomia vero- ja muita tuloja kunnalle. Huomaathan, että voit lisätä kyselyn loppuun myös liitteenä esimerkiksi selvityksiä tai tutkimuksia.

Minkälainen merkitys matkailulla on kunnille?

Matkailuala työllisti 146 600 henkilöä vuonna 2023 ja samana vuonna matkailualalla toimi alan yritysten liikevaihto oli yli 21 miljardia euroa.

Matkailun merkitys vaihtelee kunnittain. Suomessa on Enontekiön ja Kolarin kaltaisia kuntia, joissa matkailun osuus kaikkien toimialojen liikevaihdosta on yli puolet. Toisaalta matkailun välittömät henkilötyövuodet nousevat Helsingissä yli kuuden tuhannen, Tampereella yli kahden tuhannen, Rovaniemellä ja Turussa yli 1500:n sekä Oulussa, Jyväskylässä ja Espoossa tuhannen luokaan.

Kaiken kaikkiaan matkailu on kunnille merkittävä työllistäjä sekä alueen elinvoiman kehittäjä. Matkailualan merkitystä alueelliselle kehitykselle korostaa toimialan vahva paikkasidonnaisuus. Matkailuun liittyviä työpaikkoja sekä paikallisesti toteutettua kehittämistoimintaa ei voida siirtää muihin maihin tai toisille paikkakunnille.

Miten matkailijavero vaikuttaisi kunnan matkailumääriin ja vetovoimaan?

Kohtuullinen matkailijavero tuskin vaikuttaisi merkittävästi matkailumääriin ja vetovoimaan. Suomen heikkouksia matkailumaana ovat tutkimusten mukaan korkean hintatason sijaan esimerkiksi alhainen tunnettuus, vähäiset mielikuvat historiallisista kohteista, kulttuuriperinnöstä, nykykulttuurista sekä kaupunkien eläväisyydestä. Myös suomalaisen ruokakulttuurin tunnettuus on heikko.

Sen sijaan Suomen matkailuvaltteja ovat mielikuvatutkimusten mukaan luonnonkauneus ja ympäristönsuojelu. Luonto on ylivoimaisesti ensisijainen syy matkustaa Suomeen. Näin ollen oikein toteutetulla matkailijaverolla voitaisiin tukea alan kehitystä ja vahvuuksia.

Suomen voimassa olevan matkailustrategian mukaan matkailualan tavoitteena on siirtyä kohti uudistavaa matkailua. Uudistava matkailu korostaa kokonaisvaltaista systeemiajattelua ja ihmisten suhdetta itseensä, toisiinsa ja luontoon. Uudistavan matkailun tavoitteena on tarjota matkailijoille ainutlaatuisia kokemuksia samalla, kun parannetaan matkakohteen tilaa ympäristön ja paikallisyhteisön näkökulmasta. Tähän pääsemiseksi matkailijavero voi olla toimiva elementti.

Miten arvioit matkailijaveron vaikuttavan alueen yrityksiin ja asukkaisiin?

Vero voi olla jossain määrin haaste alan yrityksille, etenkin kun alan arvonlisäveroa on juuri korotettu. Toisaalta, mikäli veroon otetaan mukaan Norjan mallin mukainen suunnitelma varojen käytöstä, sen tuotto ohjautuu alan toimintaedellytysten kehittämiseen ja julkisiin investointeihin, mikä on alan kannalta positiivinen näkymä.

Asukkaiden kannalta maksu lisää elinkeinon sosiaalista hyväksyttävyyttä.

Miten näet vaikutusten riippuvan siitä, ottavatko lähialueen kunnat matkailijaveron käyttöön ja minkälaisena?

Vero tuskin vaikuttaisi merkittävästi matkailun kokonaiskysyntään, mutta se saattaa vaikuttaa kysynnän kohdentumiseen kuntien välillä. Toisaalta matkailu on äärimmäisen paikkasidonnaista, jolloin yöpyminen naapurikunnassa veron takia jäänee pieneksi ilmiöksi.

Miten arvioit matkailijaveron suhdetta muihin matkailuun tai majoitustoimintaan kohdistuviin veroihin?

Matkailijavero ollaan kokeilemassa tilanteessa, jossa matkailu- ja ravintolapalveluiden arvonlisäveroa on juuri korotettu tuntuvasti. Tässä tilanteessa uusi vero voi haastaa osaa alan yrityksistä.

Tästäkin syystä on olennaista, että veroon lisätään Norjan mallin mukainen suunnitelma varojen käytöstä, jolla ohjataan matkailijaverosta saatavia tuottoja takaisin alan toimintaedellytysten kehittämiseksi.

Helsingissä, 20. tammikuuta 2026

Palvelualojen ammattiliitto PAM ry

Annika Rönni-Sällinen
puheenjohtaja

Lisätietoja:

Eero Löytömäki
koulutus- ja elinkeinopoliittinen asiantuntija
eero.loytomaki@pam.fi
p. 050 4624697